

Groter onderscheid tussen de met VAM-compost bemeste bosvakken en die waar lupinen-voorbouw werd toegepast, valt te constateren bij de fijnspar-douglas bebossingen. Zo werd in dezelfde boswachterij „Grollo” in 1934 vak 93 met 40 ton VAM-compost bemest en beplant met douglas en fijnspar. Deze opstand is nog niet volstaan, dat de houtmassa kan worden bepaald, doch hier kan worden volstaan met de mededeling, dat de lengte van de bomen gemiddeld 8 m bedraagt.

In vak 94 werd eenzelfde aanplant tot stand gebracht, nadat een lupinen-voorbouw was toegepast. Achteraf is in Drente gebleken, dat een lupinen-voorbouw vaak niet toereikend is om het gebrek aan goede humus (eerst afkomstig uit de heidezode) aan te vullen tot het tijdstip, dat de opstand zelf die aanvulling geeft. Dit is in het bijzonder het geval, wanneer de heideplag zeer zuur was, dus op vochtige lage heide. Dit grondtype wordt namelijk speciaal voor deze houtsoorten uitgezocht. In dit verband wordt er op gewezen, dat de lariks-eikencultuur vanaf het eerste jaar strooisel, dus humus, levert; bij douglas en fijnspar duurt dat 6 tot 8 jaar.

Het resultaat op deze met een lupinen-voorbouw voorbereide grond was bepaald slecht. Na een aanvankelijk goede groei, trad verheiding op; de weekhoutsoorten gingen te gronde; de opstand kreeg te lijden van bladwespenvraat. De lengte bedroeg in 1949 slechts 3 m (zie boven: 8 m). Teneinde de groei te verbeteren, werd dat jaar door de beplanting heen 30 ton VAM-compost uitgestrooid, (wat heel wat duurder is, dan een gift van 40 ton bij de aanleg) en ondergeplagd. De groei is hervat. Thans, in 1952, is de lengte 6 m. Het afgelopen jaar waren de jaarscheuten ongeveer 1 m lang.

21.10.'52

Foto J. Tolner

18-jarig fijnspar-douglasbos, vak 93, Boswachterij Grollo. Bij de aanleg bemest met V.A.M.-compost.

21.10.'52

Foto J. Tolner

17-jarig fijnsparbos, vak 94, Boswachterij Grollo. Aanplant na lupinen-voorbouw. In 1948 bemest met V.A.M.-compost.

Op grond van deze ervaring zijn toen enige honderden tonnen compost door de fijnsparbeplantingen gebracht, overal met hetzelfde gunstige resultaat.

Een zeer sprekend voorbeeld van de gunstige werking is te zien in enkele eikenbezaaiingen, die op zware leemhoudende grond tot stand kwamen. De oorspronkelijk zeer slechte groei in vak 116 van de boswachterij „Schoonlo”, waar in 1934 een eikenbezaaiing werd toegepast na bemesting met slakkenmeel (700 kg per ha), kon in 1938 aanmerkelijk worden verbeterd door 40 ton VAM-compost door te brengen en onder te

plaggen. Een klein stukje is nog in die slechte toestand gelaten. Daar zijn de eikjes niet langer dan 1 m, terwijl het overige bos de 4 m lengte heeft overschreden.

Een VAM-compost bemesting van 40 ton per ha kost thans f 250—f 300 per ha; een lupinenvoorbouw f 200 per ha.

Gegrond op de zeer gunstige resultaten met compost, in vergelijking met lupinenvoorbouw, is na de oorlog de voorbouw vaarwel gezegd. Elk jaar werden meer dan 150 ha met compost bemest, op grond die tot of een douglas-fijnspar of een eikenzaaicultuur werd bestemd. Zoals werd gezegd, is compostgebruik bij de Japanse lariks-eikencultuur niet noodzakelijk, hoewel ook hier de hogere uitgaven dubbel en dwars gerechtvaardigd zijn.

De aanleiding om de bosbouw met deze resultaten in kennis te stellen is mede gelegen in het feit, dat de oprichting van compostbedrijven op de Veluwe en in Brabant aanstaande zijn. Daarom worden deze gegevens ook daar voor de bosbouw van belang.

Compostgebruik is verre te verkiezen boven een lupinenvoorbouw, laat staan boven een kalk- of kunstmestbemesting. Met 40 ton compost per ha wordt een flinke massa organische mest in de grond gebracht, zeker het viervoudige van een lupinenvoorbouw. Bovendien is het gehalte aan kalk, fosforzuur, kali en stikstof aanzienlijk. Verder geeft men een menigte sporen-elementen in de bodem, waarvan de werking in de landbouw gedeeltelijk bekend is. Hoewel de functie van de sporen-elementen in de bosbouw nog onbekend is, zal deze voor het bos ongetwijfeld van groot belang zijn. Tenslotte schenkt compost een milliardenleger van micro-organismen aan de bodem.

SAMENSTELLING V.A.M.-COMPOST

				Per 40 ton	
Nuttige org. stof (excl. onverbrande kooldeeltjes)	4,5	—12	%	1800—	4800 kg
Stikstof totaal	0,4	—0,5	%	160—	200 kg
Fosforzuur, oplosbaar in mineraalzuur	0,4	—0,5	%	160—	200 kg
Kali, oplosbaar in water		0,2	%		80 kg
Calciumoxyde, oplosbaar in mineraalzuur		3,0	%		1200 kg
Magnesiumoxyde, oplosbaar in mineraalzuur		0,3	%		120 kg
Kooldioxyde, uitgedreven met zoutzuur		1,5	%		600 kg
Vocht	25	—30	%	10000—	12000 kg
Gloeiverlies	18	—25	%	7200—	10000 kg
Koper		0,04	%		16 kg
Mangaan		0,03	%		12 kg
Borium	0,002—	0,005	%	0,8—	2 kg
Molybdeen		0,003	%		1,2 kg

Bij regeneratie van gedegeneerde bosgronden is de compost ongetwijfeld verre te verkiezen boven lupinenvoorbouw of kalk, ware het alleen al daarom, dat geen kaalslag nodig is, zoals bij voorbouw wel noodzakelijk is.

Aan het Bosbouwproefstation is de taak weggelegd om omtrent deze beweringen meer licht te laten schijnen.

De kosten van compost-gebruik zijn, in verband met de hoge houtprijzen, absoluut te rechtvaardigen. Naar mijn mening zullen de compost-bedrijven op de Veluwe en in Brabant onze houtproductie aanzienlijk kunnen opvoeren. Laten de bosbouwers aldaar direct beslag leggen op een flink deel der productie, want de vraag zal, gezien de ervaringen in Drente, ongetwijfeld enorm zijn en het aanbod overtreffen.

Mededelingen van de Nederlandsche Boschbouw Vereeniging

Tot het lidmaatschap van onze Vereeniging werden toegelaten :

Mevrouw C. E. van der Waals-Nachenius, Keizersgracht 501

te Amsterdam.

Ir J. G. P. M. Smeets, Wilhelminastraat A 223, Didam.

Ir A. van Maaren, Hamelakkerlaan 17, Wageningen.

Adreswijziging : vertrokken naar Indonesië : Ir W. G. van der Kloot,
adres : Balai Penjelidikan Kehutanan, Bogor.

Bedankt voor het lidmaatschap met ingang van 1 Januari 1953 :

Ir J. W. Hudig te Arnhem

P. Boodt te Alkmaar

Dr W. Beijerinck te Wijster

Prof. Dr H. A. J. M. Beekman te den Haag

W. C. Nachenius te Garderen

P. M. Rogmans te Almelo.

De Secretaris,

Ir P. H. M. Tromp.

Personalia

W. BRANTSMA 40 JAAR BOSBOUWER

(1913 — 1 Januari — 1953)

Op de 1 Januari was het veertig jaar geleden dat W. Brantsma, Opperhoutvester van H. M. de Koningin en Jagermeester van H.M. voor Gelderland, zijn loopbaan in de Nederlandse bosbouw aanving.